

QUICKSCAN SPORTLAAN 125 DEN HAAG

Eindrapport

VERANTWOORDING

Opdrachtgever: DNS Planvorming
Contactpersoon: M. Schmeink
Adres: Klaprozenweg 75C
1033 NN Amsterdam
Tel: +31624925790
E-mail: schmeink@dnsplanvorming.nl

Uitvoering: Adviesbureau E.C.O. Logisch
Adres: Postbus 38, 2910 AA
Nieuwerkerk a/d IJssel
Bezoekadres: 's-Gravenweg 318-D, 2911 BK
Nieuwerkerk a/d IJssel
Tel: 0180 322840
E-mail: algemeen@eco-logisch.com

Auteurs: K. den Hartogh MSc.
ing. M. Bouma

Kwaliteitscontrole: ing. S. van Lieshout

Projectcode: DNNA1602
Status: Definitief
Datum: 19-12-2016

Adviesbureau E.C.O. Logisch werkt volgens de kwaliteitsnormen van het Netwerk Groene Bureaus. Dit netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. De deskundigen werkende bij Adviesbureau E.C.O. Logisch voldoen hierdoor aan de volgens het Ministerie van Economische Zaken gestelde eisen.

Adviesbureau E.C.O. Logisch is aangesloten op de Nationale Databank Flora en Fauna en heeft daarmee toegang tot de meest volledige natuurgegevens in Nederland.

SAMENVATTING

De initiatiefnemer is voornemens een ontwikkeling uit te voeren aan de Sportlaan 125 te Den Haag. Bij deze ontwikkeling zal de huidige bebouwing worden geamoveerd. Op de vrijgekomen ruimte zullen 12 woningen worden gebouwd. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er zorg voor te dragen dat de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 niet worden overtreden. Vanaf 2017 worden deze wetten vervangen door de Wet Natuurbescherming. Om overtreding te voorkomen is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de natuurwetgeving noodzakelijk. Hiertoe is een literatuurstudie en een habitatscan uitgevoerd om de mogelijke effecten van de ontwikkeling op beschermde natuur in kaart te brengen.

In het projectgebied zijn ca. 50 standplaatsen van de middels tabel 2 van de Flora en faunawet beschermde tongvaren aanwezig. De tongvaren is vanaf 2017 niet langer beschermd onder de Wet natuurbescherming. Het vernietigen van de standplaatsen van de tongvaren zal vanaf 2017 dan ook niet leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Het projectgebied biedt mogelijk meerdere functies voor streng beschermde soorten. Deze functies zijn mogelijke vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, nestlocaties van de gierzwaluw en nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus. Vleermuizen zijn streng beschermd middels tabel 3 van de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn. In 2017 zijn deze onder de Wet natuurbescherming nog steeds streng beschermd. Nesten en functioneel leefgebied van de huismus en de gierzwaluw zijn beschermd middels de Flora- en faunawet (categorie 2) en middels de Vogelrichtlijn. In 2017 zijn deze onder de Wet natuurbescherming nog steeds streng beschermd.

Het is aan te bevelen onderzoek uit te laten voeren naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, nestlocaties van de gierzwaluw en nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus. Bij het aantreffen van één of meerdere functies voor beschermde soorten is mogelijk een ontheffing noodzakelijk. Hier kunnen voorwaarden aan zijn verbonden in de vorm van mitigerende en compenserende maatregelen. Aan deze maatregelen zijn gewenningsperioden gekoppeld die van invloed kunnen zijn op de planning.

Nadelige effecten als gevolg van de geplande ontwikkeling op het NNN en Natura 2000 gebieden worden niet verwacht. Het NNN en de Natura 2000 gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden in het projectgebied.

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding.....	5
1.1	Aanleiding en doel	5
1.2	Natuurbeschermingswetgeving	5
1.3	Onderzoeksmethode	6
1.4	Leeswijzer	6
2	Projectgebied en ontwikkelingen.....	7
2.1	Projectgebied	7
2.2	Ontwikkelingen.....	7
3	Toetsing Flora- en faunawet.....	9
3.1	Bronnenonderzoek.....	9
3.1.1	Zoogdieren	9
3.1.2	Vogels.....	9
3.1.3	Reptielen	9
3.1.4	Amfibieën.....	9
3.1.5	Ongewervelden	9
3.1.6	Vissen.....	9
3.1.7	Vaatplanten	10
3.2	Habitatscan	10
3.2.1	Bebouwing.....	10
3.2.2	Groenstructuren.....	12
3.3	Effecten.....	12
3.3.1	Mogelijk aanwezige beschermde soorten en functies	12
3.3.2	Effecten ontwikkelingen	13
3.4	Aanbevelingen ten aanzien van de Flora- en faunawet	13
3.4.1	Aanvullende inventarisaties projectgebied	13
3.4.2	Mitigerende maatregelen	13
3.4.3	Ontheffing Wet natuurbescherming	14
4	Beschermde natuurgebieden	15
4.1	Effecten.....	15
5	Conclusies en aanbevelingen	16
5.1	Conclusies	16
5.2	Aanbevelingen	16
6	Literatuur.....	17
	Bijlage 1 Tabel mogelijk aanwezige soorten	18

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING EN DOEL

De initiatiefnemer is voornemens 12 woningen te ontwikkelen op de locatie van de Sacramentskerk en parochie aan de Sportlaan 125 te Den Haag. De kerk zal hierbij worden gesloopt. Deze ingreep wordt gezien als een ruimtelijke ontwikkeling.

De initiatiefnemer van een ruimtelijke ontwikkeling dient er voor zorg te dragen dat de Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet 1998 niet worden overtreden. Om deze reden is een toetsing van de geplande ontwikkeling aan de natuurwetgeving noodzakelijk.

Hiervoor dient te worden onderbouwd of er door de beoogde ontwikkeling geen beschermde soorten of natuurgebieden negatief worden beïnvloedt. Indien overtreding niet zonder meer kan worden uitgesloten is mogelijk aanvullend onderzoek en/of een ontheffing noodzakelijk. In deze quickscan wordt geadviseerd over de vervolgstappen en of de ontwikkeling redelijkerwijs uitvoerbaar is.

1.2 NATUURBESCHERMINGSWETGEVING

In Nederland is de bescherming van natuur opgedeeld in soortbescherming middels de Flora- en faunawet, en in gebiedsbescherming middels de Natuurbeschermingswet 1998 en middels het beleid uit de Nota Ruimte (NNN).

De Flora- en faunawet beschermt alle inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), vogels, reptielen en amfibieën. Bij de vissen, ongewervelde dieren en planten zijn alleen die soorten beschermd die als zodanig zijn aangewezen. Alle voor deze soorten nadelige handelingen zijn in principe verboden. Voor de meer algemene soorten geldt een vrijstelling in het kader van ruimtelijke ordening, voor de meer zeldzame en kritische soorten geldt een ontheffingsplicht of dienen afdoende mitigerende maatregelen te worden genomen bij overtreding van deze wet. Voor werken in het kader van bestendig beheer en onderhoud geldt een vrijstellingsregeling voor soorten van tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt conform een door het ministerie, dat belast is met de ruimtelijke ordening, goedgekeurde gedragscode. Voor ruimtelijke ontwikkelingen geldt alleen voor soorten uit tabel 2 van deze wet een vrijstelling, mits middels een goedgekeurde gedragscode wordt gewerkt.

Tabel 1: Gevolgen aanwezigheid beschermde soorten bij ruimtelijke ontwikkeling

Alle soorten	Voor alle soorten is de zorgplicht van toepassing.
Tabel 1	Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling. Wel is de zorgplicht van toepassing.
Tabel 2	Bij aanwezigheid van deze soorten kan bij ruimtelijke ontwikkelingen met een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode worden gewerkt. Mits de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen behouden blijft. Indien dit niet mogelijk is, dient er een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd.
Tabel 3 / Habitatrichtlijn bijlage IV	Bij de aanwezigheid van één of meerdere soorten uit tabel 3 dient men bij verstoring een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.
Vogels Flora- en faunawet /Vogelrichtlijn	Voor het verstoren van bezette nesten van algemene broedvogels is altijd een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Nesten van jaar rond beschermde vogels zijn het gehele jaar beschermd, ook al zijn deze op het moment van verstoren niet bezet.

De Natuurbeschermingswet 1998 beschermt Natura 2000 gebieden en beschermde natuurmonumenten. Deze gebieden zijn aangewezen aan de hand van de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn voor bepaalde daar voorkomende habitattypen, dier- en plantensoorten. Alle plannen, binnen of buiten deze gebieden, welke mogelijk direct of indirect effect hebben op deze gebieden dienen te worden getoetst aan de Natuurbeschermingswet 1998.

Wet natuurbescherming

Op 1 januari 2017 staat de implementatie van de Wet natuurbescherming gepland. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Onder de nieuwe wet zijn andere soorten beschermd. De verschillende beschermingsregimes voor soorten uit de tabellen 1, 2, en 3 van de Flora- en faunawet zijn niet aanwezig in de nieuwe wet. Onder de Wet natuurbescherming zijn een aantal algemene soorten streng beschermd die middels tabel 1 van de Flora- en faunawet zijn vrijgesteld. De verwachting is dat deze soorten onder de nieuwe wet wederom worden vrijgesteld middels een vrijstellingsregeling van de provincie. Hier is op dit moment echter nog geen duidelijkheid over.

1.3 ONDERZOEKSMETHODE

Deze studie bestaat uit een bronnenonderzoek en een habitatscan. Tijdens het bronnenonderzoek worden er verschillende bronnen geraadpleegd om te onderzoeken welke beschermde soorten er in het projectgebied verwacht kunnen worden.

Hierbij zijn diverse bronnen met verspreidingsgegevens geraadpleegd. De geraadpleegde bronnen zijn onder andere: verspreidingsatlassen van de verschillende soortgroepen, eerder in de regio uitgevoerde onderzoeken, in de regio actieve werkgroepen en PGO's, databanken met verspreidingsgegevens (waaronder de NDFF) en het aanwijzingsbesluit Natura 2000 gebieden. Daarnaast zijn alle beschermde natuurgebieden in de omgeving van het projectgebied in kaart gebracht. Uit het bronnenonderzoek volgt een lijst met beschermde soorten welke mogelijk in het projectgebied voor kunnen komen. De geraadpleegde bronnen zijn doorgaans op uurhok-niveau, waardoor ook soorten welke bekend zijn uit de bredere omgeving van het projectgebied zijn inbegrepen. Deze soorten hoeven niet direct in het projectgebied te worden verwacht.

Tijdens de habitatscan is het projectgebied bezocht om te kijken of de uit de omgeving bekende soorten ook daadwerkelijk in het gebied voor kunnen komen, rekening houdend met het aanwezige habitat, de habitateisen en de verspreidingsgegevens van de betreffende soorten. Daarnaast kunnen er tijdens het veldbezoek nog soorten aan de lijst worden toegevoegd als het habitat geschikt lijkt voor de betreffende soort.

Indien beschermde soorten in het projectgebied of binnen de invloedssfeer hiervan voorkomen, wordt onderzocht of de voorgenomen ontwikkeling effect heeft op deze soorten. Indien er effecten op deze soorten worden verwacht, zal worden gezocht naar compenserende of mitigerende maatregelen welke genomen kunnen worden tijdens de ontwikkeling om zo te voorkomen dat de Flora- en faunawet wordt overtreden. Mochten deze maatregelen niet afdoende zijn, of praktisch niet in te passen in de plannen, zal mogelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk zijn.

1.4 LEESWIJZER

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving van het projectgebied gegeven, met huidige ecologische waarden.

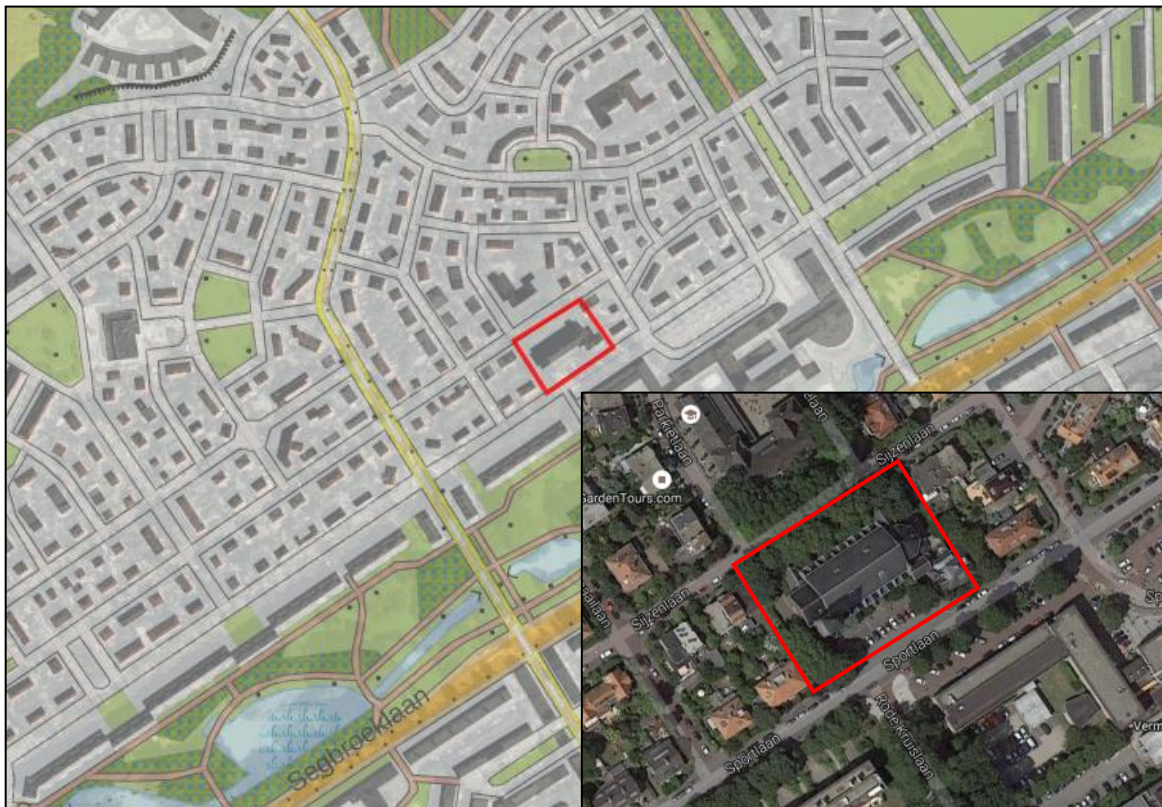
In hoofdstuk 3 worden de resultaten van het bronnenonderzoek en de habitatscan weergegeven, waarbij de effectanalyse ten aanzien van de Flora- en faunawet is opgenomen.

Hoofdstuk 4 geeft weer welke middels de Natuurbeschermingswet 1998 beschermde gebieden in de omgeving van de projectgebieden voorkomen. Tevens zal hier worden aangegeven in welke mate de geplande ontwikkeling van invloed zal zijn op deze gebieden.

2 PROJECTGEBIED EN ONTWIKKELINGEN

2.1 PROJECTGEBIED

Het projectgebied is gelegen in de gemeente Den Haag in kilometerhok: 77/455 (Rijksdriehoekskoördinaten). Afbeelding 1 geeft de globale ligging van het projectgebied weer.

Afbeelding 1. Ligging projectgebied

Het projectgebied is gelegen in de stedelijke omgeving van Den Haag en betreft bebouwing aan de Sportlaan 125. Hier is in de huidige situatie de Sacramentskerk met bijbehorende parochie gevestigd.

In bijlage 1 is een sfeerimpressie van het projectgebied weergegeven.

2.2 ONTWIKKELINGEN

De ontwikkelingen in het projectgebied betreffen de bouw van 12 woningen. Hiervoor zal de huidige kerk volledig worden geamoveerd en de aanwezige beplanting worden verwijderd. Een deel van de aanliggende pastorie wordt tevens geamoveerd.

Afbeeldingen 2 en 3 geven een beeld van de huidige situatie en de toekomstige situatie weer.

Afbeelding 2. Huidige situatie (Google Maps)

Afbeelding 3. Toekomstige situatie (KOW, 2016)

3 TOETSING FLORA- EN FAUNAWET

3.1 BRONNENONDERZOEK

Om een goede inschatting te kunnen maken van welke beschermde soorten mogelijk gebruik maken van het projectgebied heeft een literatuurstudie plaatsgevonden. Hieronder zijn per soortgroep de uit de omgeving bekende soorten weergegeven. In bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van beschermde soorten die bekend zijn voor te komen in de omgeving van het projectgebied.

3.1.1 ZOOGDIEREN

Soorten uit tabel 2 of 3 van de Flora- en faunawet welke bekend zijn uit de omgeving van het projectgebied, zijn de eekhoorn, steenmarter, gewone dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis, vale vleermuis en de watervleermuis. De vleermuizen zijn opgenomen in bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

Op basis van literatuur kunnen in de omgeving van het projectgebied de middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde soorten worden verwacht: de bosmuis, dwergmuis, egel, huisspitsmuis, konijn, mol, ree, rosse woelmuis, veldmuis, vos en de wezel.

3.1.2 VOGELS

Vogels waarvan de nestplaatsen jaarrond zijn beschermd en welke op basis van literatuur in de omgeving van het projectgebied voorkomen, zijn de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, ransuil en de sperwer.

Vogelsoorten waarvan een inventarisatie gewenst is volgens de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en welke op basis van de literatuur in de omgeving van het projectgebied voorkomen, zijn de blauwe reiger, boerenzwaluw, boomkruiper, ekster, groene specht, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, pimpelmees, spreeuw, torenvalk en de zwarte kraai.

3.1.3 REPTIELEN

In de omgeving van het projectgebied is de middels tabel 3 van de Flora- en faunawet beschermde soort de zandhagedis bekend voor te komen. Het verspreidingsgebied van deze soort beperkt zich tot het duingebied.

3.1.4 AMFIBIEËN

Op basis van de literatuur zijn in de omgeving van het projectgebied de volgende, middels tabel 2 en tabel 3 van de Flora- en faunawet, beschermde soorten bekend. Het gaat om de alpenwatersalamander, rugstreeppad, vroedmeesterpad en de vinpootsalamander. Hierbij moet worden aangemerkt dat de waarnemingen van alpenwatersalamander, vroedmeesterpad en vinpootsalamander buiten het natuurlijke verspreidingsgebied van deze soorten vallen. Van de vroedmeesterpad is een populatie bekend die zichzelf in stand weet te houden in de omliggende Vogelwijk. Van de alpenwatersalamander en vinpootsalamander zijn waarnemingen bekend in tuinen in Scheveningen. Het betreft hier uitgezette exemplaren.

De middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde soorten amfibieën die in de omgeving van het projectgebied voor komen zijn: de bruine kikker, gewone pad en de kleine watersalamander.

3.1.5 ONGEWERVELDEN

De groep beschermde ongewervelden bestaat uit dagvlinders, libellen, kevers en weekdieren. Uit de omgeving van het projectgebied is de middels tabel 3 van de Flora- en faunawet beschermde vlindersoort keizersmantel bekend. Het betreft een waarneming uit 1962. De soort is sindsdien niet meer in de omgeving waargenomen. Daarnaast is de middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde slakkensoort wijngaardslak bekend.

3.1.6 VISSEN

Uit de omgeving van het projectgebied zijn de middels tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet beschermde soort kleine modderkruiper en bittervoorn bekend. Daarnaast is de middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde paling bekend uit de omgeving.

3.1.7 VAATPLANTEN

In de omgeving van het projectgebied komen de volgende middels tabel 2 van de Flora- en faunawet beschermde vaatplanten voor: de blauwe zeedistel, daslook, gele helmbloem, herfsttijloos, jeneverbes, klein glaskruid, kruisbladgentiaan, lange ereprijs, muurbloem, rietorchis, ruig klokje, schubvaren, steenanjer, steenbreekvaren, stijf hardgras, tongvaren, veldsalie, wilde marjolein en de zwartsteel.

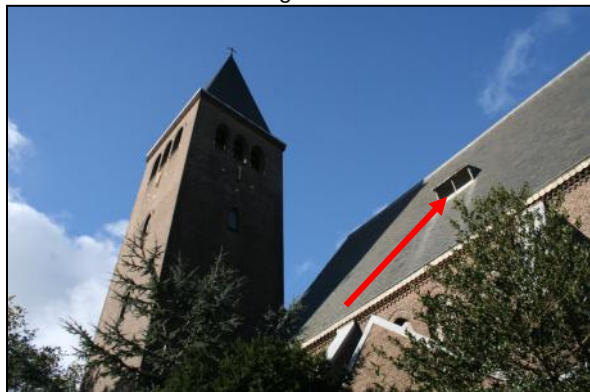
Daarnaast komen de volgende middels tabel 1 van de Flora- en faunawet beschermde soorten voor in de omgeving van het projectgebied: het akkerklokje, brede wespenorchis, gewone vogelmelk, grote kaardenbol, kleine maagdenpalm en de knikkende vogelmelk.

3.2 HABITATSCAN

Tijdens de habitatscan is het projectgebied beoordeeld op de aanwezigheid van geschikt habitat voor beschermde soorten. De habitatscan heeft plaatsgevonden op 2 november 2016.

3.2.1 BEBOUWING

De huidige bebouwing bestaat uit een kerk welke is opgetrokken uit baksteen (zie afbeelding 4). De binnenzijde bestaat uit een grote ruimte, het zogenaamde schip, met verschillende kapellen aan de zijden (zie afbeelding 5). Zowel aan de zuid- als noordzijde zijn zijbeuken aanwezig. Het plafond bestaat uit een houten gewelf. De kerk bevat in ieder geval over enkele delen een luchtspouw (zie afbeelding 6). Deze is niet zichtbaar toegankelijk vanaf de buitenzijde. Het dak is bekleed met lijsteen. In het dak zijn een viertal ventilatieroosters gesitueerd (zie afbeelding 4, rode pijl). Deze bieden mogelijk toegang voor vleermuizen tot de ruimte tussen het plafond en het dak. De dakranden zijn niet overal meer intact. Dit biedt ruimtes voor vleermuizen om hier achter weg te kruipen (zie afbeelding 7). Ook biedt dit mogelijkheden voor nestlocaties van de gierwaluw en in mindere mate ook voor de huismus. De kerk heeft een kerktoeren met een klokkenspel. Bovenin de kerktoeren bij het klokkenspel zijn oude nesten van duiven waargenomen (zie afbeelding 8). Hier was ten tijde van de habitatscan ook een paartje van de stadsduif aanwezig. De kerktoeren biedt geschikte ruimtes voor vleermuizen om vrij te hangen, vleermuizen zijn echter niet waargenomen. Er zijn niet veel mogelijkheden voor vleermuizen om ergens weg te kruipen, met uitzondering van het bovenste deel van de kerktoeren. Deze ruimte staat onder invloed van wind en vormt hierdoor geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. In de kerktoeren en binnen in de kerk zijn geen sporen gevonden die duiden op de aanwezigheid van vleermuizen. Tegen de gevels van de kerk zijn plaatselijk exemplaren van tongvaren aanwezig. Het betreft een populatie van ca. 50 exemplaren (zie afbeelding 9). De tongvaren is beschermd middels tabel 2 van de Flora- en faunawet. Vanaf 2017 is de tongvaren niet langer beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Afbeelding 4: Kerkgebouw buitenzijde

Afbeelding 5: Kerkgebouw binnenzijde

Afbeelding 6: Luchtspouw

Afbeelding 7: Openingen bij dakranden

Afbeelding 8: Nest stadsduif

Afbeelding 9: Tongvaren

Onder de kerk bevindt zich een crypte. Dit soort ruimtes zijn vaak zeer geschikt voor winterverblijfplaatsen van vleermuizen. De crypte was ten tijde van de habitatscan niet toegankelijk voor onderzoek. De aanwezige deuren zijn gebarricadeerd. De crypte is toegankelijk voor vleermuizen onder andere via een kapot raam aan de noordoostzijde van de kerk (zie afbeelding 10).

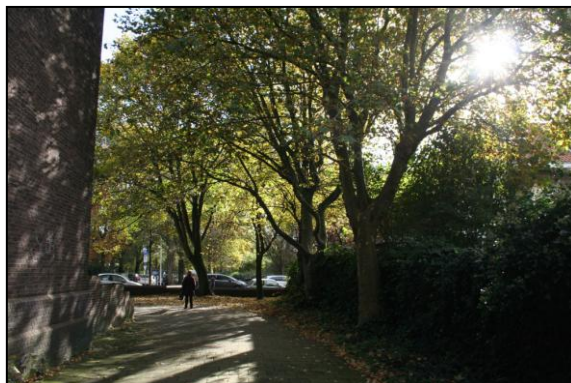
Afbeelding 10: Crypte toegankelijk via raam

3.2.2 GROENSTRUCTUREN

Rondom de kerk zijn groenstructuren aanwezig in de vorm van bomen, struiken en lage heesters. Aan de zuidoostzijde bevinden zich voornamelijk groenblijvende bomen en heesters in een verhoogde geveltuin (zie afbeelding 11). Het betreft hier soorten als taxus, hulst en schijncipres. Aan de zuidwest- en noordwestzijde zijn grotere bomen aanwezig. Hier zijn individuen van de esdoorn, gewone es, linde, paardenkastanje, Spaanse aak en meerdere platanen gesitueerd, ook zijn hier struikvormers aanwezig (zie afbeelding 12 en 13). Aan de zuidzijde is een schutting met veel klimop aanwezig. Tegen de kerk groeit aan de zuidzijde plaatselijk ook klimop. In enkele bomen in het projectgebied en bomen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden zijn holtes aanwezig die mogelijk geschikt zijn als zomer- of paarverblijfplaats voor een boombewonende vleermuissoort zoals de ruige dwergvleermuis (zie afbeelding 14). Er zijn in de bomen geen grotere nesten waargenomen. Ook zijn er geen sporen waargenomen die duiden op de aanwezigheid van uilen of roofvogels. Het voorkomen van jaarrond beschermde nesten in bomen wordt dan ook niet verwacht in het projectgebied. De beplantingen kunnen wel deel uitmaken van functioneel leefgebied van de huismus. Hoewel waarnemingen van de huismus schaars zijn in de directe omgeving kunnen functies voor de huismus niet worden uitgesloten in het projectgebied. De groenstructuren bieden daarnaast nestgelegenheid aan algemene broedvogels als houtduif, merel en winterkoning. Ook biedt het geschikt landhabitat voor algemene amfibieën als gewone pad en algemene zoogdieren als egel en bosmuis. Voor streng beschermde amfibieën is geen geschikt habitat aanwezig.

Afbeelding 11: Beplanting zuidoost

Afbeelding 12: Beplanting zuidwest

Afbeelding 13: Boom met holte (zuidoost)

3.3 EFFECTEN

In deze paragraaf worden de mogelijke effecten op beschermde soorten bij uitvoer van de ingreep beschreven.

3.3.1 MOGELIJK AANWEZIGE BESCHERMDE SOORTEN EN FUNCTIES

Het projectgebied herbergt mogelijk meerdere functies voor beschermde diersoorten. In het projectgebied kunnen op basis van het aanwezige habitat de volgende soorten en functies niet op voorhand worden uitgesloten voor te komen.

- Zomerverblijfplaatsen, kraamverblijfplaatsen en paarverblijfplaatsen van vleermuizen. Dit heeft vooral betrekking op de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis;
- Winterverblijfplaatsen van vleermuizen. Dit heeft naast betrekking op de ruige en gewone dwergvleermuis ook betrekking op de gewone grootoorvleermuis en soorten van het geslacht Myotis;

- Vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen;
- Jaarrond beschermde nestlocaties van de gierzwaluw;
- Nestlocaties en functioneel leefgebied huismus;
- Nestlocaties algemene broedvogels.

Daarnaast kan mogelijk algemene fauna in het projectgebied voorkomen. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en faunawet. Wel is de zorgplicht van toepassing voor deze soorten. Het is de verwachting dat deze soorten onder de Wet natuurbescherming opnieuw via een vrijstellingsregeling zullen worden vrijgesteld.

3.3.2 EFFECTEN ONTWIKKELINGEN

Tijdelijke effecten

Naast het beoogde ruimtegebruik gaan de werkzaamheden vermoedelijk gepaard met effecten van tijdelijke invloed door geluid, trillingen en lichtuitstraling. Bij nachtelijke werkzaamheden welke gepaard gaan met lichtuitstraling kunnen foeragerende vleermuizen en passerende vleermuizen worden verstoord. In het broedseizoen kunnen algemene broedvogels en individuen van de huismus worden verstoord.

Permanente effecten

Bij het amoveren van de bebouwing kunnen mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen en vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen worden vernietigd of dermate worden verstoord dat deze hun functie verliezen. Daarnaast kunnen mogelijk nestlocaties van de gierzwaluw worden vernietigd. Ook kan functioneel leefgebied van de huismus bij de herinrichting verloren gaan. Bij het amoveren van de bebouwing gaan standplaatsen van de tongvaren verloren.

3.4 AANBEVELINGEN TEN AANZIEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET

3.4.1 AANVULLENDE INVENTARISATIES PROJECTGEBIED

Uit de habitatscan blijkt dat er geschikt habitat voor functies van beschermde soorten aanwezig is in het projectgebied. Of en waar deze in het projectgebied aanwezig zijn is nu onbekend. Het is dan ook aan te bevelen hier onderzoek naar uit te laten voeren. Het betreft aanvullend onderzoek naar aanwezigheid van:

- Vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. Het betreft zowel zomer- en kraamverblijfplaatsen als paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen. Het onderzoek dient afgestemd te zijn op de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en de ruige dwergvleermuis. Daarnaast dient inpandig onderzoek te worden uitgevoerd naar overwinterende vleermuizen in de crypte.
- Nestlocaties van de gierzwaluw.
- Functioneel leefgebied van de huismus.

De onderzoeksperiodes zijn weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Onderzoeksperiodes

Soort(groep)	Onderzoekstype	Periode
Vleermuizen	Winterverblijfplaatsen (inpandig)	1 december - 31 maart (2016-2017)
	Zomer- / kraamverblijfplaatsen	15 mei - 15 juli (2017)
	Paarverblijfplaatsen en zwermplaatsen	15 augustus - 01 oktober (2017)
Gierzwaluw	Nestlocaties	01 juni - 15 juli (2017)
Huisumus	Functioneel leefgebied	01 april - 15 mei (2017)

3.4.2 MITIGERENDE MAATREGELEN

Het is aan te bevelen het verwijderen van bomen en struweel en het amoveren van de kerktoren buiten het broedseizoen van vogels (globaal 15 maart - 15 juli) uit te voeren. De vermelde periode is niet leidend, elk broedgeval is beschermd. Ook broedgevallen buiten deze periode mogen niet verstoord worden. Indien werkzaamheden tijdens het broedseizoen plaats moeten vinden dient een aanvullende inspectie op broedvogels door een ecooloog te worden uitgevoerd om overtredingen te voorkomen.

Naar aanleiding van het aanvullende onderzoek dienen mogelijk mitigerende maatregelen genomen te worden. Deze bestaan bij het aantreffen van verblijfplaatsen van vleermuizen uit het plaatsen van vleermuiskasten in de directe omgeving van het te verwijderen gebouw. Deze dienen om de periode van sloop en bouw te overbruggen. Daarnaast dienen permanente verblijfplaatsen te worden geïntegreerd in de nieuwbouw. Bij het aantreffen van een winterverblijfplaats dienen passende maatregelen te worden getroffen.

Bij het aantreffen van nestlocaties van de gierzwaluw en huismus dienen tijdelijke vervangende nestlocaties te worden aangeboden om de periode van sloop en bouw te overbruggen. Daarnaast dienen in de nieuwbouw geschikte nestlocaties voor de gierzwaluw en de huismus te worden geïntegreerd.

Bij het aantreffen van functioneel leefgebied voor de huismus dient in de nieuwe situatie geschikt habitat voor de huismus terug te komen.

Bovenstaande mitigerende maatregelen zijn mogelijk niet volledig. Pas na uitvoer van de aanvullende onderzoeken kunnen de te nemen mitigerende maatregelen meer in detail worden beschreven.

3.4.3 ONTHEFFING WET NATUURBESCHERMING

Bij het aantreffen van functies van beschermde soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd als versterking of vernietiging van de functies niet kan worden voorkomen. Omdat de werkzaamheden gepland staan voor 2017 zal in dat geval een ontheffing van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming dienen te worden aangevraagd.

4 BESCHERMDE NATUURGEBIEDEN

Binnen het projectgebied zijn geen beschermde natuurgebieden aanwezig. Het dichtstbijzijnde Natura 2000gebied ligt op ca. 350 meter van het projectgebied en betreft Westduinpark & Wapendal.

Afbeelding 14: Projectgebied ten opzichte van beschermde natuur (www.zuid-holland.nl)

4.1 EFFECTEN

Het projectgebied bevindt zich niet in de directe nabijheid van beschermde natuur. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied en delen van het NNN bevinden zich op voldoende afstand van het projectgebied om effecten uit te sluiten, gezien de schaal van de werkzaamheden.

5

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5.1 CONCLUSIES

In het projectgebied zijn ca. 50 standplaatsen van de middels tabel 2 van de Flora en faunawet beschermde tongvaren aanwezig. De tongvaren is vanaf 2017 niet langer beschermd onder de Wet natuurbescherming. Het vernietigen van de standplaatsen van de tongvaren zal vanaf 2017 dan ook niet leiden tot een vertreding van de Wet natuurbescherming. Het projectgebied biedt mogelijk meerdere functies voor streng beschermde soorten. Het betreft vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, nestlocaties van de gierzwaluw en nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus. Vleermuizen zijn streng beschermd middels tabel 3 van de Flora- en faunawet en de Habitatrichtlijn. In 2017 zijn deze onder de Wet natuurbescherming nog steeds streng beschermd. Nesten en functioneel leefgebied van de huismus en de gierzwaluw zijn beschermd middels de Flora- en faunawet (categorie 2) en middels de Vogelrichtlijn. In 2017 zijn deze onder de Wet natuurbescherming nog steeds streng beschermd.

Nadelige effecten als gevolg van de geplande ontwikkeling op het NNN en Natura 2000 gebieden worden niet verwacht. Het NNN en Natura 2000 gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden in het projectgebied.

5.2 AANBEVELINGEN

Het is aan te bevelen onderzoek uit te laten voeren naar het voorkomen van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen, nestlocaties van de gierzwaluw en nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus. Bij het aantreffen van één of meerdere functies voor beschermde soorten is mogelijk een ontheffing noodzakelijk. Hier kunnen voorwaarden aan zijn verbonden in de vorm van mitigerende en compenserende maatregelen. Voor ieder te vernietigen nestlocatie van de gierzwaluw dienen minimaal vijf alternatieve nesten te worden geplaatst in de omgeving, voor de huismus betreft het twee vervangende verblijfplaatsen per aangetroffen nest. Voor ieder te vernietigen vleermuisverblijfplaats dienen minimaal vier vervangende verblijfplaatsen te worden gerealiseerd om de periode van de sloop te overbruggen. Aan deze maatregelen kan een gewenningsperiode gekoppeld zijn waarvan de duur verschilt per aangetroffen soort en type verblijf. Voor een vervangende nestlocatie van een gierzwaluw is alleen in het geval dat er 10 of meer nesten worden vernietigd een gewenningsperiode vereist. Deze aantallen worden niet verwacht in het projectgebied. Voor een vervangende nestlocatie van de huismus staat een gewenningsperiode van drie maanden. Voor een vervangend paarverblijf van de gewone dwergvleermuis staat een gewenningsperiode van zes maanden. Voor een vervangend zomerverblijfplaats van minder dan 10 gewone dwergvleermuizen staat een gewenningsperiode van drie maanden. Voor een kraamkolonie van de gewone dwergvleermuis is het noodzakelijk dat deze minimaal één heel kraamseizoen (15 mei - 15 juli) gelijktijdig aanwezig zijn met de oorspronkelijke kraamverblijfplaats.

6 LITERATUUR

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014, Soortenstandaard Huismus, Ministerie van Economische zaken.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, Ministerie van Economische zaken.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014, Soortenstandaard Gierzwaluw, Ministerie van Economische zaken.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, 2013, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011, Vleermuizen, Tirion Natuur uitgevers BV, Baarn.

Internet

www.gbif.org

www.ndff.nl

www.piscaria.nl

www.provinciaalgeoregister.nl/georegister/

www.ravon.nl

www.stowa.nl (limnodata neerlandica)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zuid-holland.nl

Bijlage 1 Tabel mogelijk aanwezige soorten

Tabel 1: Overzicht beschermde soorten in kilometerhok 77/455

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Amfibieën	rugstreeppad	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 5km*
Amfibieën	vroedmeesterpad	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 1km
Amfibieën	vinpootsalamander	Tabel 3 bijlage I AMvB	< 5km
Amfibieën	alpenwatersalamander	Tabel 2	< 5km
Amfibieën	bruine kikker	Tabel 1	< 1km*
Amfibieën	gewone pad	Tabel 1	< 1km*
Amfibieën	kleine watersalamander	Tabel 1	< 5km
Dagvlinders	keizersmantel	Tabel 3 bijlage I AMvB	< 1km
Landzoogdieren	eekhoorn	Tabel 2	< 1km*
Landzoogdieren	steenmarter	Tabel 2	< 1km
Landzoogdieren	bosmuis	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	dwergmuis	Tabel 1	< 5km
Landzoogdieren	egel	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	huisspitsmuis	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	konijn	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	mol	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	ree	Tabel 1	< 5km
Landzoogdieren	rosse woelmuis	Tabel 1	< 4km*
Landzoogdieren	veldmuis	Tabel 1	< 5km
Landzoogdieren	vos	Tabel 1	< 1km*
Landzoogdieren	wezel	Tabel 1	< 5km
Reptielen	zandhagedis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 1km*
Vaatplanten	blauwe zeedistel	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	daslook	Tabel 2	< 1km*
Vaatplanten	gele helmbloem	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	herfsttijloos	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	jeneverbes	Tabel 2	< 1km
Vaatplanten	klein glaskruid	Tabel 2	< 1km
Vaatplanten	kruisbladgentiaan	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	lange ereprijs	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	muurbloem	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	rietorchis	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	ruig klokje	Tabel 2	< 1km
Vaatplanten	schubvaren	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	steenanjers	Tabel 2	< 1km
Vaatplanten	steenbreekvaren	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	stijf hardgras	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	tongvaren	Tabel 2	< 1km*
Vaatplanten	veldsalie	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	wilde marjolein	Tabel 2	< 1km
Vaatplanten	zwartsteel	Tabel 2	< 5km
Vaatplanten	akkerklokje	Tabel 1	< 1km
Vaatplanten	brede wespenorchis	Tabel 1	< 1km
Vaatplanten	gewone vogelmelk	Tabel 1	< 1km*
Vaatplanten	grote kaardenbol	Tabel 1	< 1km
Vaatplanten	kleine maagdenpalm	Tabel 1	< 1km
Vaatplanten	knikkende vogelmelk	Tabel 1	< 5km
Vleermuizen	gewone dwergvleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 1km*
Vleermuizen	laatvlieger	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 3km*

Soortgroep	Naam	Bescherming	Afstand
Vleermuizen	meervleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 5km
Vleermuizen	rosse vleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 3km*
Vleermuizen	ruige dwergvleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 1km*
Vleermuizen	tweekleurige vleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 5km
Vleermuizen	vale vleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 5km
Vleermuizen	watervleermuis	Tabel 3 bijlage IV Habitatrichtlijn	< 1km*
Vogels	blauwe reiger	Cat. 5	< 3km*
Vogels	boerenzwaluw	Cat. 5	< 1km
Vogels	boomkruiper	Cat. 5	< 1km
Vogels	ekster	Cat. 5	< 1km
Vogels	groene specht	Cat. 5	< 3km*
Vogels	grote bonte specht	Cat. 5	< 1km
Vogels	huiszwaluw	Cat. 5	< 1km
Vogels	ijsvogel	Cat. 5	< 3km*
Vogels	koolmees	Cat. 5	< 1km*
Vogels	pimpelmees	Cat. 5	< 1km
Vogels	spreeuw	Cat. 5	< 1km
Vogels	torenvalk	Cat. 5	< 1km
Vogels	zwarte kraai	Cat. 5	< 1km
Vogels	boomvalk	Cat. 4	< 1km
Vogels	buizerd	Cat. 4	< 1km
Vogels	havik	Cat. 4	< 1km
Vogels	ransuil	Cat. 4	< 1km
Vogels	sperwer	Cat. 4	< 1km
Vogels	gierzwaluw	Cat. 2	< 3km*
Vogels	huismus	Cat. 2	< 1km*
Weekdieren	wijngaardslak	Tabel 1	< 1km*
Zoetwatervissen	bittervoorn	Tabel 3 bijlage I AMvB	< 1km
Zoetwatervissen	kleine modderkruiper	Tabel 2	< 1km
Zoetwatervissen	paling	Tabel 1	< 2km

* = op basis van eerdere waarnemingen van adviesbureau E.C.O. Logisch